
Bářina rusínská vyšívanka

Bářina rusínská vyšívanka

Prázdniny před závěrečným ročníkem na vysoké – to je pro spoustu studentů na dlouhou dobu poslední šance procestovat kus světa a poznat exotické země. Bára Zavadilová měla před sebou pátý ročník studia na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, když se rozhodla užít si poslední dlouhé prázdniny na cestách. Namísto do exotických krajů ale zamířila autobusem na východ a za necelých deset hodin vystoupila na Zakarpatské Ukrajině.

Co vás do kraje, který tak sugestivně vyličil Ivan Olbracht, přivedlo?

Nesmírně barvitě, někdy lehce hororové vyprávění mé babičky. Vyrůstala v malé vesnici na Zakarpatské Ukrajině a často na své dětství vzpomínala.

A jaké to bylo

dětství?

Z dnešního pohledu neměla prakticky žádné. Život na Zakarpatské Ukrajině byl a je velmi tvrdý. Babiččin otec a starší bratři žili v Praze, kde byly lepší možnosti výdělků i studia, celé hospodářství tak leželo na bedrech babiččiny maminky. Když si zlomila na poli ruku, musela se postarat má babička, které bylo v té době sedm let.

Vy jste se do vesnice, kde se babička narodila, vydala. Podařilo se vám najít příbuzné?

Ano, povídala jsem si hlavně s tetou, jež si na babičku ještě pamatovala. Její vyprávění mi rodinný obrázek ještě více dokreslilo. Dozvěděla jsem se mnoho i o pradědečkovi, který sice později v Praze uspěl, ale možná za svým snem šel až příliš nekompromisně.

Jak jste se v kraji svých předků cítila?

Dobře.
Rusíni jsou velmi pohostinní. Dali by vám první poslední, i když sami musejí vyjít jen s málem. Ještě v Praze jsem

se seznámila s jednou paní, která si přivydělávala úklidem u mé kamarádky. Pozvala mě k sobě, a přestože jsme se prakticky neznaly, královsky se o mě starala. Mimo jiné mi ustlala ve vlastní posteli a sama si lehla do pokoje k bratrovi. Rusínská pohostinnost a vřelost zkrátka nemají hranice. Kamkoli jsem přišla, hned jsem byla „jejich“.

Jak se na Zakarpatské Ukrajině dívají na Čechy?

I když je Zakarpatská Ukrajina relativně malé území (zhruba o velikosti Středočeského kraje, pozn. red.), sousedí s několika zeměmi, které si na něj v minulosti dělaly nárok. Zakarpatská Ukrajina tak byla v moderní době součástí Maďarska, Československa, Sovětského svazu a nyní Ukrajiny. Právě na československé období Rusíni vzpomínají nejraději, protože životní úroveň rostla a oni byli jako národ respektováni.

Narazila jste na to, že ze země lidé často odjíždějí za prací do zahraničí. Tehdy i nyní.

Dnes hodně lidí na Zakarpatské Ukrajině žije v tříměsíčních cyklech. Tři měsíce pracují v cizině, tři měsíce pak doma staví dům. Je to dáno tím, že pracovní víza jsou právě jen na omezenou dobu. Běžně se stává, že zatímco je muž pryč, žena zůstává doma a naopak. Po třech měsících si role vymění, takže v praxi se téměř nevidají. Stavějí vysněný dům, ale navzájem se odcizují.

Získat evropský pas je pro Rusíny asi velice žádoucí. Kolik návrhů k sňatku jste dostala?

Vážně míněné asi jen dva. Ale nabízeli mi výměnou za to kolem sto padesáti tisíc korun, což je pro ně závratná částka. Pro představu průměrný plat učitele je zhruba tři tisíce korun.

Na místní škole jste dokonce chvíli pracovala jako dobrovolnice. Co vás k tomu motivovalo?

Od začátku jsem se snažila najít nějakou smysluplnou dobrovolnickou práci, abych místní obyvatele poznala jinak než jako turista.

A povedlo se vám to?

Potkala jsem hodně milých a zajímavých lidí, dozvěděla jsem se spoustu nového a hlavně si odvážím hromadu zážitků. Už před odjezdem jsem měla sen napsat o babiččině osudu román. Nakonec jsem žánr trochu změnila a brzy vyjde kniha Má rusínská vyšivanka. V ní kombinuji střípky z babiččina vyprávění se svými cestovatelskými zážitky. Věřím, že knížka bude zajímavá nejen pro ty, kdo hledají na Zakarpatské Ukrajině své kořeny, ale i pro cestovatele, kteří se tam chystají třeba strávit aktivní dovolenou.

Dokážete si představit, že byste jednou na Zakarpatské Ukrajině žila?

Nějaký čas určitě, nastalo asi ne. Ovšem brzy se tam zase vypravím. Na Startovači jsem nabídla jako odměnu za příspěvek na vydání knihy několik originálních suvenýrů, například domácí pálenku, motyku vyrobenou postaru v kovárně poháněné vodou nebo ručně vyšívanou košili. Děkuji upřímně všem, kteří dosud přispěli a pomohli zdolat první metu, což umožní vydání knížky s krásnou grafikou. [Sbírka](#) ale stále pokračuje. Pokud se nám podaří dosáhnout

cílové částky sto dvaceti tisíc korun, budeme si moci dovolit větší počet výtisků, více půvabných ilustrací, barevný tisk a budeme mít finance na propagaci knihy.

Přeji vám, ať se vám i tento sen splní a vaše knížka udělá radost co nejvíce čtenářům.